

Mas Sant Iscle

Sant Fruitós de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Iscle de Bages.Mas Sant Iscle s/n (08272 Sant Fruitós de Bages)
Emplaçament Crta. De Manresa a Santpedor, cal agafar el trencall que a la dreta du al nucli de Sant Iscle

Coordenades:

Latitud: 41.75836
Longitud: 1.84389
UTM Est (X): 403892
UTM Nord (Y): 4623594

Classificació

Número de fitxa 08213-32
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XII-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 001A09070

Fitxes associades:

[Sant Iscle i Santa Victòria de Bages](#)

Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: ds., 23/05/2009 - 02:00

Descripció

Masia adossada a ponent de l'església parroquial de Sant Iscle, segurament tan antiga com la mateixa església. És un amalgama de cossos afegits, amb planta en forma de L. La coberta és a dues aigües, amb teula. Planta semisoterrada, planta baixa, primer pis i golfes. El mas és aixecat aprofitant un lleuger pendent. Poden apreciar-se dos moments constructius. Les restes del mas original, de suposada planta quadrangular, són adossades al mur de l'església. Es tracta d'un tram de casa amb el mateix parament que el campanar de l'església, de pedra rectangular, irregular, però disposat de forma força ordenada, especialment a la part inferior. S'alça amb planta baixa i primer pis. Aquest últim recau a l'alçada de les finestres cegades del campanar, de factura romànica. En un petit escaire a ponent, a tocar del campanar, es veu un petit finestral rebaixat en el mur també possiblement romànic. La resta de la façana de migdia s'obre a l'alçada del primer pis amb una finestra balconera, que recau sobre un petit finestró de la planta baixa. Pensem que possiblement sigui producte d'alguna reforma interior de la casa el segle XVIII. És possible que al llarg del segle XVII es produís una ampliació de la casa al costat nord, convertint la planta en rectangular. L'actual façana (de mamposteria irregular arrebossada amb pòrtland) amb el portal d'entrada serien d'aquest moment. El portal, de dovelles de mida mitjana, ha estat tallat a la part superior per la llosana d'un gran balcó, que unifica dues portes obertes a la façana, segurament a finals del segle XVIII. Sobre aquest primer pis, s'aixeca un tram posterior construït en maó. A principis del segle XX, tingué lloc una ampliació arquitectònica important, que li donà la fisonomia actual. S'aixecà un altre pis amb maó, a excepció del tram de mur S-O que toca a l'església. A més fou ampliada en direcció a migdia i al nord, sobrepassant la línia de la façana principal, i donant-li la peculiar forma de L a la planta. La façana principal passà a ser la de migdia, que es protegí amb una tanca també de maó, prolongant-se des de llevant, girant cap a migdia, on empalma amb un cobert de planta baixa que serveix també de tanca, creant un pati interior davant de la façana de migdia. L'accés es realitzava mitjançant un portal a llevant fet amb unes fileres de maó, que conformen un arc molt rebaixat. Com a obertures, la façana de migdia té un seguit de dos grans finestrals rectangulars, i una sèrie de cinc finestres rectangulars, i a l'alçada del primer pis, una sèrie de tres balcons, i cinc finestres quadrangulars. La façana de llevant es troba parcialment arrebossada amb ciment pòrtland, i pot apreciar-se a la part inferior la roca natural sobre la qual s'assenta aquest tram de casa. Hi ha una antiga porta actualment tapiada, un bacó i un seguit de petits finestrons al primer pis. Les golfes s'obren amb quatre finestrons i una portella central, amb restes del que fou una corriola. A finals del segle XX, s'aixecaren uns moderns cellers a llevant de la casa, de planta rectangular, cobertes a dues aigües, i amb parament de pedra irregular. Es troben orientats a migdia, i l'accés es realitza mitjançant una gran arcada oberta directament al mur sense dovelles a la qual s'accedeix mitjançant una doble escalinata. Aquests moderns cellers, aixecats sobre uns de més antics, creen un carrer entre els cellers i el mas que condueix a l'interior de la sagrera. Recentment, les obres de consolidació a l'interior de la casa, han tornat a girar l'orientació, fent que la façana principal d'accés torni a ser la façana nord, tancant el pati posterior de migdia. A l'interior la casa ha estat restaurada els darrers anys, especialment la planta baixa, recuperant l'embigat original i recomposant els terres. També ha estat eliminat el guix d'algunes parets antigues, a tocar de l'església.

Observacions:

La casa mantenia comunicació interior amb l'església a través d'una porta que obria el mur que la casa comparteix amb l'església. Es tracta del mur de ponent de l'església. Posteriorment aquesta porta de comunicació fou tapiada, i a l'interior de la casa, davant de la porta es va construir un forn de pa, actualment desaparegut. A l'interior de la casa es conserven alguns estris del període de conreu intensiu de la vinya al segle XIX. En total es tracta de 4 portadores, 5 boicois i cinc tines de grans dimensions

Història

Els orígens del mas Sant Iscle cal buscar-los en la tradició de l'existència d'un assentament humà al voltant de la parròquia de Sant Iscle. Com a església apareix ja documentada al 950, i des del 1035 es té constància de l'existència d'una sagrera al seu voltant. Malgrat que aquesta sagrera desaparegué segurament entorn als segles XIII- XIV, no degué quedar del tot despoblada, sinó que l'hàbitat es degué transformar en tres o quatre masos habitats al voltant de l'església, que conreaven les terres del voltant. Cal pensar que el Mas Sant Iscle, és sens dubte el més antic conservat dels que conformaven l'antiga sagrera. Del total de cases de la sagrera és l'únic adossat a l'església i que tenia comunicació directa amb ella., per tal cal pensar que els seus propietaris devien mantenir algun tipus de privilegi especial sobre l'església. Alguns dels trams de mur de la casa podrien remuntar-se perfectament al segle XII, i als últims moments de reforma de l'església i el campanar. D'altra banda, les successives fases constructives del mas rebel·len l'adaptació d'aquest mas a les necessitats més modernes d'hàbitat, especialment la gran ampliació duta a terme a principis del segle XX, que permet suposar un moment d'esplendor econòmic agrícola. D'altra banda, les dades històriques que es posseeixen són escasses. Al fogatge del 1553 apareix un personatge conegut com En Canals, que es pot identificar com a propietari del mas Sant Iscle . SALVADÓ (2003: 294) . També es coneix mitjançant un capbreu del segle XVIII que aquest mas era conegut com Can Canals, ja que aquest era el cognom dels propietaris del mas. Dues lloses sepulcral·s ubicades al jardinet que precedeix l'entrada a l'església de Sant Iscle es pot llegir: Canals de Galobart, 1877. Segons informació procedent dels propietaris actuals, aquesta família ja no vivia a principis del segle XX, ja que havien marxat a Barcelona. A la casa hi tenien una família de masovers que hi residí fins el 1924. Dit any, la propietat fou adquirida per la família Vilanova, que la té fins ara, i ha recuperat el conreu de la vinya en les seves finques.

Bibliografia

BENET I CLARÀ, A.; PLANES J.A. (1988). Sant Fruitós de Bages. La Història del Bages Vol. II. Ed. Parcir. Pàg. 333-378. BENET I CLARÀ (1984). Sant Fruitós de Bages a "Catalunya Romànica". Vol. XI. El Bages. Pàg. 404-443. BENET I CLARÀ, A. (1985). Història de Manresa. Dels orígens al segle XI. Manresa. GANDIA, J.; RUIZ, J. (2001). Sant Fruitós de Bages. Història en imatges 1898-1975. CEB. Manresa. JUNYENT, F.; MAZCUÑAN, A. (1981). " Sant Iscle i Santa Victòria de Bages. Santa Maria Claret. Sant Jaume d'Olzinelles i Sant Valentí" a Les Fonts. Quaderns de Recerca i Divulgació. N° 1 El Bages. Camins del romànica. Col·legi de Doctors i Llicenciats. Manresa. Pàg. 9-18. SALVADÓ MONTURIOL, J. (2003). Història medieval d'un territori: Sant Fruitós de Bages (segles X-XVI). Ajuntament de Sant Fruitós de Bages. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

